

KATE ATKINSON

NAGYTAKARÍTÁS

JACKSON BRODIE ESETEI

TREND

KATE ATKINSON
NAGYTAKARÍTÁS

Könnyed krimi gyilkosságokkal

Sepsi László fordítása

TREND

*Debbie-nek, Glynisnek, Judithnak, Lynn-nek,
Pennynek, Sheilának és Tessának.
Azért, amilyenek voltunk, és azért, amilyenek vagyunk.*

Male par̄ta, male dilabuntur.

(Ebül szerzett jószág ebül vész el.)

Cicero: *Philippicák Marcus Antonius ellen*, II, 65

Kedd

ELTÉVEDT. NEM SZOKOTT HOZZÁ, HOGY ELTÉVEDJEN. AZ a fajta ember volt, aki mindent eltervezett, majd hatékonyan véghez is vitte, de most kénytelen volt megállapítani, hogy az egész világ úgy összeesküdött ellene, ahogy azt nem láthatta előre. Két agyzsibbasztó órát ült egy dugóban az A1-esen, úgyhogy nagyrészt kifutott a délelőttől, mire megérkezett Edinburghba. Aztán egyirányú utcák között tévelygett, és egy csőtörés miatti útlezárás hátráltatta. Miközben észak felé hajtott, kitartóan, engesztelhetetlenül zuhogott az eső, és csak akkor enyhült, amikor elérte a város külterületét. Az eső nem riasztotta el a tömeget – eszébe sem jutott, hogy Edinburgh épp a „Fesztivál” kellős közepén járhat, és az utcákat előzönlük a karneváli embertömegek, mintha épp kihirdették volna egy háború végét. A legközelebbi élményét az edinburghi Fesztivállal eddig az jelentette, amikor véletlenül átkapcsolt a *Late Night Review*-ra, ahol egy rakás középosztálybeli seggfej épp kitárgyalt valami sznob kísérleti színdarabot.

Végül a város mocskos szívében lyukadt ki, egy olyan utcában, amely afféle elfeketedett nagyvárosi szakadékként

mintha mélyebben húzódott volna a település többi részéhez képest. Az esőtől csúszkált a nyálkás utcakő, és óvatosan kellett vezetnie, mert nyüzsögtek az emberek, és ötletszerűen átvágtak az úttesten, vagy kis csoportokba verődve álltak az út közepén, mintha nem tanulták volna meg, hogy az úttest a kocsiké, a járda pedig a gyalogosoké. Az utca végéig kígyózó sor állt: rengetegen várták, hogy bejussanak az egyik falon tátongó, bomba ütötte nyílásnak tűnő lyukon, amely mellett egy falragasz tájékoztatta a nagyközönséget, hogy ez az „Alternatív Fesztivál 164-es színpada”.

A tárcájában tartott jegyosítványon a Paul Bradley név állt. A Paul Bradley kellemesen felejthető név. Mostanra jó pár lépéssel eltávolodott az igazi nevétől, és úgy érezte, mintha sosem lett volna az övé. Amikor nem dolgozott, gyakran (de nem mindig) a „Ray” nevet használta. Sugarat jelent, szép és egyszerű. A fény sugara, a sötétség sugara. A nap sugara, az éjszaka sugara. Szerette váltogatni a személyazonosságait, szeretett észrevétlen maradni. A bérelt Peugeot-t pont megfelelőnek találta, nem felvágós macsó verda, hanem olyan kocsis, amelyet az átlagos fickók szoktak vezetni. Egy olyan átlagos fickó, mint Paul Bradley. Ha bárki megkérdezte, hogy mivel foglalkozik, hogy Paul Bradley mivel foglalkozik, azt felelte: – Unalmas meló. Csak egy aktakukac vagyok, iratokat tologatok egy könyvelőirodában.

Egyszerre próbált vezetni és közben átbogarászni az *Edinburghi kisokost*, hogy kiderítse, miként menekülhetne meg ebből a pokoli utcából, amikor valaki kilépett a kocsija elé. Rühellte ezt a típust – fiatal, sötét hajú fickó

vastag fekete keretes szemüvegben és kétnapos borostával, bagó lógott a szájából; több száz ilyen élt Londonban, és mind úgy próbált kinézni, mint a francia egzisztencialisták a hatvanas években. Fogadni mert volna, hogy a bűdös életben egyikük sem nyitott ki egy filozófiakönyvet sem. Ray sokat olvasott, Platónt, Hegelt, Kantot, még az is megfordult a fejében, hogy lediplomázik filozófiából.

Hirtelen lefékezett, és nem ütötte el a szemüveges fickót, csak egy kicsit megugrasztotta, mint ahogy a torreador tér ki a bika elől. A férfi dühöngött, a cigarettájával mutogatott, ordibált, a mutatóujját lengette. Hiányzott belőle az elegancia, a jó modor – vajon a szülei büszkék rá, hogy ilyen munkát végeztek? Ray utálta a dohányzást is, undorító szokásnak tartotta, és utálta a fickókat, akik beintenek az embernek, és azt üvöltik, „kapd be tövig!”, miközben fröcsög a nyál a nikotinbűztől mocskos szájukból.

Zökkenést érzett, nagyjából akkorát, mint amikor egy sötét éjszakán valaki elüt egy borzot vagy egy rókát, csak éppen ez hátulról taszította meg a kocsit. Tiszta szerencse, hogy a szemüveges fickó előadta a kis tánclépéseit, és eltakarodott az útból, mielőtt palacsintává lapította volna. Ray a visszapillantó tükörbe nézett. Kék Honda Civic, a sofőr épp kiszállt – nagydarab pacák súlyemelőre valló izomtömegekkel, edzőtermi erőnlét, nem pedig túléléshez való, Rayjel ellentétben nem bírna ki három hónapot a dzsungelben vagy a sivatagban. Egy napig sem húzná. Motoroskesztyűt viselt, azt a ronda, fekete bőrből készült fajtát, amelyen lyukakat hagytak az ujjaknak. Egy kutya ült a kocsija hátuljában, egy tagbaszakadt rottweiler, pontosan olyan fajta, amelyet egy ilyen alaktól várna az ember.

A fickó két lábon járó közhely volt. A kutya a kocsi hátuljában tombolt, a nyála a szélvédőre fröccsent, a mancsával kaparta az üveget. Rayt nem különösebben zavarta. Tudta, hogyan kell elbánni a kutyákkal.

Kiszállt, és megkerülte a kocsit, hogy ellenőrizze, mennyire sérült meg a hátsó lökhárítója. A Honda sofőrje üvöltözni kezdett vele: – Te faszszopó gyökér, mi a retket művelsz? – Brit. Ray próbálta kitalálni, hogy mit mondhatna, amivel nem tetézi a konfliktust, és lenyugtathatja a fickót – akin látszott, hogy készül felrobbanni az idegtől, fel is *akar* robbanni, úgy állt egyik lábáról a másikra, akár egy rossz formában lévő nehézsúlyú sportoló. Ray semleges testtartást és semleges arckifejezést vett fel, de amikor meghallotta, hogy a tömeg egy emberként elborzadva hűledezik, és észrevette a baseballütőt, amely a semmiből tűnt fel a fickó kezében, úgyhogy arra gondolt, hogy *a picsába*.

Másodpercekig ez volt az utolsó gondolata. Amikor újra tudott gondolkodni, elterülve találta magát az utcán, és a férfi ütésének helyére szorította a kezét. Hallotta a betört üveg hangját – a szemétláda épp bezúzta az összes szélvédőt a kocsiján. Ray mindhiába próbált talpra állni, csak feltérdelnie sikerült, mintha imádkozna, és most a fickó felemelt ütővel közelített felé, a súlyát latolgatta, készen arra, hogy bevigye a végső ütést a koponyájára. Ray felemelte az egyik karját, hogy védje magát, amitől még jobban szédülni kezdett, visszarogyott az utcaközé, és arra gondolt: *Jézusom, így lesz vége?* Feladta, tényleg feladta – ilyet eddig még sosem tett –, amikor valaki előlépett a tömegből, és a hondás fickóhoz vágta a kezében

tartott négyszögletes holmit, eltalálta a vállát, amitől az megtántorodott.

Ray pár másodpercre megint elvesztette az eszméletét, és amikor magához tért, rendőrnök guggoltak mellette.
– Óvatosan, uram – mondta az egyikük, amíg a másik mentőt hívott a rádióján. Ray életében először örült, hogy rendőrt lát.

2

MARTIN MÉG SOSEM TETT ILYET. OTTHON A LEGYEKET SEM szokta megölni, helyett türelmesen becserkészte őket, csapdába ejtette egy pohárral és egy alátéttel, majd szabadon engedte. Boldogok a szelídek: mert ők örökségül bírják a földet. Ötvenéves volt, és szántszándékkal még sosem alkalmazott erőszakot egy másik élőlénnel szemben, bár néha megfordult a fejében, hogy ez nem pacifizmusnak, inkább gyávaságnak tudható be.

Állt a sorban, és várta, hogy valaki más akadályozza meg a szemük láttára kibontakozó eseményeket, de a tömeg nézőközönség módba kapcsolt, mint a nagyérdemű egy különösen brutális szabadtéri színdarabon, és nem állt szándékukban lemondani a szórakozásukról. Eleinte még Martin is egy előadás részének hitte az eseményeket – látszólag improvizált darabnak, amelynek vagy az a célja, hogy sokkoljon, vagy az, hogy rámutasson, mennyire immunisak vagyunk a sokkra, mert egy olyan globális médiaközösségben élünk, amelyben az erőszak passzív kukkolóivá váltunk (meg hasonlók). Ez a gondolatmenet pörgött agyának szenvtelen, intellektuális részében. Agyának primitív része

viszont arra gondolt, hogy *bassza meg, ez borzalmas, tényleg borzalmas, kérem, tűnjön el innen az a rossz ember*. Nem lepődött meg, amikor meghallotta az apja hangját a fejében (*Szedd össze magad, Martin!*). Az apja évekkal ezelőtt meghalt, de Martin még így is gyakran hallotta a katonai parádékon edzett mély bömbölését. Miután a Honda sofőrje végzett az ezüstszürke Peugeot szélvédőinek bezárásával, és a fegyverét lóbálva elindult a másik sofőr felé, arra készülve, hogy beviszi a győztes végső ütest, Martin felfogta, hogy a földön heverő férfi valószínűleg meg fog halni, az orruk előtt öli meg az eszelős fickó az ütővel, ha csak valaki közbe nem lép – és ekkor ösztönösen, minden gondolkodás nélkül – mert ha gondolkodott volna, nem teszi meg – lecsúsztatva válláról a táskáját, és akár egy kalapácsvető, a Honda elmebeteg sofőrjének fejéhez vágta.

Elvétette a fejét, de ezen nem lepődött meg – a célzás és az elkapás sem ment neki jól, az a fajta ember volt, aki kitért a felé dobott labda útjából –, de a táskájában lévő laptop kemény, nehéz széle eltalálta a Honda sofőrjének vállát, amitől az elveszítette az egyensúlyát.

Martin eddig akkor járt a legközelebb egy bűnügy helyszínéhez, amikor az írószakszervezet szervezésében tettek egy látogatást a St. Leonards-i rendőrkapitányságon. A csoport rajta kívül kizárólag nőkből állt. – Te vagy a díszférink – jegyezte meg az egyikük, és Martin némi csalódottságot érzékelt a többiek udvarias nevetésében, mintha díszférifiként legalább annyit megtehetne, hogy nem ennyire nőies.

Kávával és aprósüteménnyel kínálták – csokis szendvicskeksz, nápolyi rózsaszín töltelékkel, mindegyiküket lenyűgözte a kínálat –, és egy „rangidős rendőrtiszt”

kellemes beszédet mondott az új tárgyalóteremben, amelyet mintha külön az övékhöz hasonló csoportok számára terveztek volna. Körbevezették őket az épület különböző részein, jártak a telefonközpontban és egy hatalmas teremben, ahol a számítógépük előtt ülő civil ruhások („bűnügyi felderítők”) felpillantottak az „írókra”, helytállóan megállapították, hogy jelentéktelenek, majd visszatértek a képernyőjükhöz.

Mind beálltak a helyre, ahol a gyanúsítottakat szokták azonosítani, az egyik tagtól ujjlenyomatot vettek, és – rövid időre – bezárták őket egy cellába, ahol fészkelődtek és kuncogtak, hogy enyhítsenek a klausztrofóbiájukon. Martinnak szöget ütött a fejébe, hogy a „kuncogás” szó szinte kizárólag nők kapcsán használják. A nők kuncognak, a férfiak egyszerűen nevetnek. Aggódott, hogy néha talán ő is kuncogni szokott. A körút végén, mintha a kedvükért rendezték volna meg, izgalommal vegyes enyhe félelemmel nézhették végig, amint egy osztag sietősen rohamrendőr-felszerelést vesz fel, hogy eltávolítsanak egy „problémás” rabot az egyik cellából.

A körút nem sok jelentőséggel bírt az olyan könyvek szempontjából, amilyeneket Martin írt Alex Blake álnév alatt. Régimódi, puha krimik voltak, a címszerepben bizonyos Nina Rileyval, egy afféle tette kész csajjal, aki egy nyomozóügynökséget örökölt a nagybátyjától. A regények a negyvenes években játszódtak, közvetlenül a háború után. Ez a történelmi korszak kiváltképp vonzotta Martint, a monokróm szegénysége és a hősiesség nyomában lappangó kiábrándult nyomorúság miatt. A *harmadik ember* Bécse, a London környéki megyék a *Késői találkozásban*. Milyen

érzés lehetett elköteleződni egy jogos háború mellett, átélni oly sok nemes érzést (igen, a nagy részük propaganda volt, de nem nélkülözték az igazságmagot), felszabadulni az individualizmus terhétől? Farkasszemet nézni a pusztító vereséggel, majd győzedelmeskedni? Majd arra gondolni: *most mi lesz?* Persze Nina Riley nem ismerte ezeket az érzéseket, még csak huszonkét éves volt, és a háború ideje alatt egy svájci lányiskolába járt. Ráadásul nem is létezett.

Nina Riley mindig fiúsan viselkedett, bár nélkülözte a feltűnő lesbikus hajlamokat, és folyamatosan mindenféle férfiak ostromolták, akikkel feltűnően szűziesen viselkedett. („*Mintha*, írta Martinnak egy »értő olvasó«, *egy éltanuló a Chalet Schoolból felnőve detektívnek állt volna.*”) Nina Skócia földrajzi szempontból elnagyolt változatában élt, ahol megtalálható volt tenger, hegyek és elnyúló mocsárvidék, és a sebes, nyitható tetejű Bristoljában hamar eljutott az ország bármelyik nagyobb városába (gyakran Angliába is, és bár Walesben még nem járt, Martin tenni szándékozott az ügy érdekében). Az első Nina Riley-könyvet szeretetleti tiszteletadásnak szánta egy régebbi kor és egy régebbi stílus irányába. – Pastiche, ha úgy tetszik – mondta idegesen, amikor bemutatták a szerkesztőjének a kiadónál. – Afféle ironikus tiszteletadás. – Meglepődött, amikor megtudta, hogy kiadják. Önmaga szórakoztatására írta a könyvet, és hirtelen ott ült egy jellegtelen londoni irodában, és úgy érezte, meg kell magyaráznia az agyszüleményeit egy fiatal nőnek, aki mintha mindig másra figyelt volna.

– Akárhogy is – felelte a nő, és láthatóan erőfeszítésébe került Martinra néznie –, én egy eladható könyvet látok. Afféle könnyed krimi gyilkosságokkal. Az emberek

szomjazzák a nosztalgiát, a múlt olyan, akár a kábítószer. Hány könyvet tervez a sorozatba?

– Milyen sorozatba?

– Helló.

Martin megfordult, és meglátott egy férfit, aki szinte nevetséges lazasággal dőlt az ajtófélfának. Idősebb volt Martinnál, de fiatalosabban öltözködött.

– Helló – vizionozta a köszönést a fiatal szerkesztő, és azonnal feszült figyelemmel a férfira koncentrált. Szűkszavú párbeszédük szinte elviselhetetlen mértékű többletjelentéseket hordozott. – Neil Winters, az ügyvezető igazgatónk – mondta a nő büszke mosollyal. – Neil, ő itt Martin Canning. Írt egy *csodálatos* könyvet.

– Pazar – felelte Neil Winters, és kezét rázott Martinnal. A keze nyirkos volt, és puha, akár valami döglött állat a tengerparton. – Remélem, az elsőt a csodálatos könyvek hosszú sorában.

Néhány héten belül Neil Winters feljebb jutott az európai anyacég ranglétráján, és áthelyezték, ezért Martin soha többet nem találkozott vele, de ettől függetlenül ebben a kézfogásban ismerte fel a konkrét pillanatot, amikor megváltozott az élete.

A közelmúltban eladta a Nina Riley-könyvek televíziós jogait. – Akár egy forró fürdő. Tökéletes anyag a vasárnap esti műsorsávba – mondta a BBC producere, ami az ő szájából sértésnek hangzott, és természetesen annak is szánta.

A maga kétdimenziós, kitalált világában Nina Riley eddig megoldott három gyilkosságot, egy ékszerrablást, egy bankrablást, visszaszerzett egy ellopott versenylovat,

megakadályozta az újszülött Károly herceg elrablását a balmorali kastélyból, és a hatodik részben szinte egymaga megghiúsított egy összeesküvést, amelynek során el akarták lopni a skót koronaékszereket. A hetedik kötet, *A pikkelyfenyő* puha fedelű kiadása nemrégiben jelent meg, és minden könyvesboltban megtalálható volt a „hármattól áráért” asztalokon. Úgy tűnt, az olvasók egyetértettek abban, hogy a hetedik rész „sötétebb” (*Blake végre elmozdult egy érettebb noir stílus irányába*, írta egy olvasó az Amazonon. Mindenkiből előbújik a kritikus), de az eladások még így is „szárnyaltak”, ahogy Martin ügynöke, Melanie fogalmazott. – Még nem látni a végét – jegyezte meg a nő. Melanie ír volt, amiktől minden kedvesen hangzott a szájából, még ha nem is annak szánta.

Ha az emberek megkérdezték, hogy miért lett író – ami gyakran előfordult –, Martin általában azt válaszolta, hogy mivel ideje nagy részét a képzeletének világában tölti, jó ötletnek tűnt, ha pénzt is keres vele. Ezt kedélyesen, a legkevésbé sem kuncogva közölte, és az emberek mosolyogtak, mintha valami bámulatos dolgot mondott volna. Azt viszont nem fogták fel, hogy igazat beszélt – Martin a fejében élt. Nem intellektuális vagy filozófiai értelemben, sőt a lelki élete meglehetősen banálisnak bizonyult. Fogalma sem volt róla, hogy vajon mindenkié így működik-e. Mások is azzal töltik az idejüket, hogy a mindennapok egy jobb változatáról ábrándoznak? Soha senki nem beszélt a képzelet működéséről, csak valami keatsi magasművészeti értelemben. Senki sem említette annak örömeit, ha az emberi elképzelési magát egy napozószéken a gyepen, a derült nyár közepi égbolt alatt,

szemrevételezve a kiadós, lakomának is beillő régimódi uzsonnát, amelyet egy telt keblű, kedves asszony készített el neki makulátlan kötényben, aki olyasmiket mond, hogy „Gyerünk, drágicám, falj fel mindent!” – mert Martin képzeletében így beszéltek a telt keblű, kedves asszonyok, afféle furcsa, Dickensre hajazó szóhasználattal.

A fejében mérhetetlenül jobb világ lakozott a külvilágnál. Pogácsák, házi lekvár fekete ribizliből, sűrű tejszín. A feje felett fecskék szelték a kéklő égboltot, lecsaptak, és alábuktak, akár a pilóták az angliai csatában. A fűzfának csapódó bőr távoli csattanása. A forró, erős tea és a frissen nyírt fű illata. Ezek a dolgok bizonyára elmondhatatlanul kellemesebbek voltak, mint egy ijesztően dühös férfi, aki baseballütőt lóbál.

Martin azért cipelte magával a laptopját, mert az ebéd-időben zajló komikusi előadás, amelyhez sorban állt, kitérőt jelentett az „irodájába” vezető (igencsak nehézkes) mai útján. A közelmúltban bérelte ki az „irodát” egy march-monti felújított háztömbben. Korábban egy üzletlánchoz tartozó élelmiszerbolt üzemelt a helyén, de most szürke, jellegtelen teret biztosított – gipszkarton falak és laminált padló, széles sávú internetkapcsolat és halogénégők – egy építészcégnek, egy IT-tanácsadónak és immár Martinnak. Abban a hiú reményben bérelte ki, hogy ha mindennap eljön otthonról írni, és ugyanolyan normális munkaidőt tart, mint a többi ember, az valamiféleképp segít legyőznie a jelenleg írt könyvére telepedett letargiát (*Halál a Feketeszigeten*). Gyanította, hogy rossz jel, ha csak idézőjelesen létező dologként gondol az „irodára”, kitalációként, nem pedig egy olyan helyként, ahol eredményeket érhet el.

A *Halál a Fekete-szigeten* című regényén szinte átok ült, mindegy, mennyit írt hozzá, mintha semmit sem haladt volna. – Meg kellene változtatnia a címet, úgy hangzik, mint egy Tintin-kaland – jegyezte meg Melanie. Mielőtt nyolc éve megjelent az első könyve, Martin vallástudományt oktatott, és Melanie valamiért a kapcsolatuk korai szakaszában a fejébe vette (és azóta sem lehetett meggyőzni az ellenkezőjéről), hogy Martin egy ideig kolostorban élt. A férfi sosem értette, hogyan jutott erre a következtetésre. Igaz, hogy idő előtt tonzúrában ritkulni kezdett a haja, de ettől eltekintve nem gondolta, hogy lenne bármi szerzetesszerű a megjelenésében. Nem számított, mennyire próbálta eltéríteni Melanie-t a meggyőződésétől, még így is ezt találta benne a legérdekesebbnek. Melanie hintette el ezt a téves információt Martin sajtósának, aki ezen felbuzdulva szétkürtölte a világban. Immár nyilvános adat volt, szerepelt az újságkivágásokból álló dossziéjában, fellelhető volt az interneten, és mindegy, hányszor közölte Martin az újságírókkal, hogy: – Nem, valójában sosem voltam szerzetes, ez tévedés –, mégis erre húzták fel az interjút: *Blake tagad, ha szóba kerül a papi múltja. Vagy: Alex Blake hátat fordított korai vallásos elhivatásának, de szerzetesi zárkózottsága nem változott.* És így tovább.

Martin még silányabbnak és sablonosabbnak érezte a *Halál a Fekete-szigeten* mint a korábbi könyveit, olyasminek, amit ágyban és kórházban, vonaton, repülőn és strandon olvasnak, aztán rögtön elfelejtenek. Amióta belevágott a Nina Riley-sorozatba, évente írt egy könyvet, és arra gondolt, hogy egyszerűen kifogyott a szuflából. Keservesen vonszolta magát silány kreálmányával együtt, megrekedve

ugyanazon a kényszerpályán. Martin aggódott, hogy sosem szabadulhatnak egymástól, hogy az örökkévalóságig írni fogja Nina bárgyú kalandjait. Amikor ő már öregember lesz, Nina még mindig a huszonkettőt tapossa majd, és addigra Martin mindkettőjükből kifacsar minden életet. – Nem, nem, nem, nem, nem, nem, nem, nem – mondta Melanie –, addig kell ütni a vasat, amíg meleg, Martin. – Olyasvalaki, aki nem kap tizenöt százalékot a bevételekből, talán úgy fogalmazott volna, hogy lehúzzák róla az utolsó rókabőrt is. Megfordult a fejében, hogy talán nevet változtat – vagy ami még jobb, elkezdi az igazit használni –, ír valami mást, valamit, ami tényleg értelmes és értékes.

Martin apja hivatásos katona volt, törzsőrmester egy századnál, de Martin a maga részéről szándékosan választotta a harcmentes életet. A fivérével, Christopherrel együtt egy kis anglikán bentlakásos iskolában tanultak, amely olyan spártai környezetet biztosított a fegyveres erőknél dolgozók fiainak, hogy egy lépés választotta el csupán a dologháztól. Amikor hátrahagyta a hideg vizes zuhanyzásokat és a terepfutást (*férfiakat nevelünk a kisfiúkból*), Martin egy közép-szerű egyetemre kezdett járni, ahol szerzett egy ugyancsak közép-szerű diplomát vallástudományból, mert ez volt az egyetlen tantárgy, amelyből jó jegyeket kapott – köszönhetően annak, hogy a bentlakásos iskolában hajthatatlanul, kötelező érvénnyel támogatták a Biblia tanulmányozását, hogy kitöltsék a kamasz fiúk esetében igen veszedelmes üres órákat.

Az egyetemet tanárképzés követte, hogy legyen ideje azon gondolkodni, valójában mivel akar foglalkozni.

Biztosan nem akart tanár lenni, főleg vallástudományt nem akart oktatni, de valahogy azt vette észre, hogy huszonkét éves korára az élete körbeért, és egy kis tandíjas bentlakásos iskolában oktat a Lake Districtben olyan fiúkat, akik elbukták a felvételit a jobb magániskolákba, és akiket egész addigi életükben csak a rögbi meg az önkielégítés érdekelt.

Bár olyan emberként gondolt magára, mint aki középkorúan született, Martin csak négy évvel volt öregebb a legidősebb fiúknál, és nevetségesnek tűnt, hogy bármit is tanítson nekik, legfőképpen vallási ismereteket. Persze a diákjai nem tekintették fiatal férfinak, számukra „vén trotty” volt, akinek minden szava lepattant róluk. Kegyetlen, kőszívű fiúk voltak, akikből felnőve nagy valószínűséggel kegyetlen, kőszívű férfi vált. Martin úgy látta, arra trenírozzák őket, hogy megtöltsék a toryk padsorait az alsóházban, és kötelességének érezte, hogy még időben megismertesse velük az erkölcs fogalmát, de sajnálatos módon a többségüknél ezzel már elkészt. Martin személy szerint ateista volt, de nem zárta ki teljesen a lehetőséget, hogy egy napon még megtérhet – hirtelen fellebben a fátyol, megnyílik a szíve –, bár úgy vélte, valószínűbb, arra kárhoztatott, hogy örökké a kitaposott damaszkuszi úton járjon.

Hacsak a sillabusz meg nem kívánta, Martin általában igyekezett figyelmen kívül hagyni a kereszténységet, és inkább az etikára, az összehasonlító vallástudományra, a filozófiára és a társadalomtudományokra koncentrált (igazság szerint mindenre a kereszténységen kívül). Neki annyi a feladata, hogy „terjessze a megértést és a spiritualitást”,

jelentette ki, ha kérdőre vonta egy rögbiző, anglikán, *fasiszta* szülő. Rengeteg időt töltött azzal, hogy megtanítsa a fiúknak a buddhizmus alapelveit, mert a próba szerencse elvén rájött, ez a leghatásosabb módja annak, hogy bogarat tegyen a fülükbe.

Úgy tervezte, dolgozik még itt egy kicsit, aztán esetleg utazgatni kezd, vagy szerez egy másik képesítést, netán egy érdekesebb állást, amitől új élete kezdődik, de ehelyett folytatódott a régi, és érezte, hogy kezd semmivé foszlani, az anyaga elvékonyodik, és ha nem csinál valamit, örökre benne ragad, egyre csak öregszik a fiúk között, mígnem nyugdíjba vonul, és meghal, miután az egész életét egy bentlakásos iskolában töltötte. Tudta, hogy kezdeményezőkézsőbbnek kellene lennie, mert nem az a fajta ember, akivel egyszerűen megtörténnek a dolgok. Az egész élete afféle üresjáratban telt: sosem törte el egy végtagját sem, sosem csípte meg egy méh, sosem járt közel a halálhoz vagy a szerelemhez. Sosem tört nagyszerűségre, így egy kisszerű élet lett a jutalma.

Közeledett a negyven. Gyorsvonalon száguldott a halál felé – a felfokozott metaforák mindig menedéket jelentettek számára –, amikor járni kezdett egy kreatívíráskurzusra, amelyet valamilyen vidékfelzárkóztató oktatási program keretében szerveztek. Az órákat egy faluházban tartotta egy Dorothy nevű nő, aki Kendalból járt át kocsival, és tisztázatlan volt, hogy milyen képesítés alapján vezeti a kurzust. Megjelent pár novellája egy északi művészeti magazinban, részt vett felolvasásokon és íróműhelyeken (*még folyamatosan*), és a Milton életét meghatározó nőkről szóló sikertelen színdarabját bemutatták az Edinburghi

Alternatív Fesztiválon (*Milton és a nők*). Edinburgh pusztá emléktésétől az órán Martinra rátört a nosztalgia egy olyan hely íránt, amelyet alig ismert.

Az anyja ebből a városból származott, és Martin életének első három évét ott töltötte, amikor az apja a várbán állomásozott. Egy napon, gondolta Martin, miközben Dorothy formáról és tartalomról magyarázott, illetve annak szükségességéről, hogy „ráleljenek a saját hangjukra”, egy napon visszamegy Edinburghba, és ott fog élni. – És olvassanak! – kiáltott fel Dorothy, olyan szélesen szét-tárva a karját, hogy a bő bársonyköntöse szétnyílt, akár a denevérszárnyak. – Olvassanak el mindent, amit valaha írtak! – Tiltakozó morgás hallatszott a résztvevők sorai-ból, ők azért jöttek, hogy megtanuljanak írni (legalábbis néhányuk), nem pedig olvasgatni.

Dorothy lendületesnek hatott. Vörös rúzt, hosszú szoknyát, színpompás sálakat és kendőket viselt, amelyeket nagy ón- vagy ezüstbrossokkal tűzött meg. Magas sarkú bokacsizmában járt, fekete rombuszmintás harisnyában, fura törtbársony kalapokban. Legalábbis az őszi szezon kezdetén, amikor a Lake District csicsás pompába öltözött; de mire beköszöntött a szürke, nyirkos tél, Dorothy maga is kevésbé színpadias csizmákra és polárcabátokra váltott. Gyakran kezdte az órákat utalásokkal a „párjára”, aki rezidens író volt valahol, de karácsony közeledtére már egyáltalán nem emlegette, és a vörös rúzsát boldogtalan bézs árnyalatra cserélte, amely illett a bőrszínéhez.

Ők is csalódást okoztak neki, a nyugdíjasokból, gazdafeleségekből és olyanokból álló szedett-vedett kompánia, akik meg akarták változtatni az életüket, mielőtt

túl késő lenne. – Sosincs túl késő! – jelentette ki Dorothy egy hittérítő lelkesedésével, de a legtöbben tudták, hogy ez a hajó már elment. Volt köztük egy barátságtalan fickó, aki mintha mindegyiküket lenézte volna, és Hughes stílusában írt ragadozó madarokról és döglött birkákról a domboldalakon. Martin gyanította, hogy valami vidéki foglalkozást űz – gazdálkodó vagy vadőr –, de kiderült, hogy elbocsátott kőolaj-geológus, aki a Lakeshez költözött, és alkalmazkodott a helyi szokásokhoz.

Járt a kurzusra egy lány is, amolyan diákféle, aki tényleg lenézte mindannyiukat. Fekete rúzszt hordott (nyugtalanító kontrasztban Dorothy bézsével), és a saját haláláról írt, illetve annak hatásáról a körülötte lévőkre. Volt még pár kedves hölgy a nőunióból, akiknek eszük ágában sem volt írni. Dorothy arra biztatta őket, hogy írjanak rövid, önéletrajzi szövegeket a szorongásaikról, titkos vallomásokot, terápiás esszéket a gyerekkorukról, arról, hogy mi nyomasztja őket. Ehelyett az időjárásról, az ünnepekről, az állatokról írtak. A mogorva fickó szexről írt, és mindenki a padlóra szegezett tekintettel hallgatta a felolvasását, csak Dorothy figyelte unott érdeklődéssel, oldalra döntött fejjel, bátorítóan elhúzott szájjal.

– Rendben – mondta magába roskadva –, az a házi feladat, hogy írjanak egy olyan alkalomról, amikor kórházban feküdtek, vagy meglátogattak valakit. – Martin eltűnődött rajta, hogy mikor kezdenek el fikciót írni, de a pedagógus megszólalt a lelke mélyén, és kötelességtudóan belevágott a házi feladatba.

A nőuniós asszonyok érzelgős szövegeket írtak idős emberek és gyerekek kórházi látogatásáról. – Elbűvölő –

mondta Dorothy. A mogorva fickó véres részletességgel leírta a vakbélműtétjét. – Érzékletes – értékelte Dorothy. – A boldogtalan lány a kórházi tartózkodásáról írt Barrow-in-Furnessben, miután megpróbálta felválni az ereit. – Kár, hogy nem sikerült neki – suttogetta az egyik, Martin mellett ülő farmerfeleség.

Martin személy szerint egyszer, tizennégy éves korában feküdt kórházban – amikor ezt felidézte, rájött, hogy kamaszkorának minden egyes éve újabb pokoljárást jelent. Elsétált egy vurstli mellett, hazafelé tartva a városból. Az apja akkoriban Németországban állomásozott, ezért Martin és a fivére, Christopher itt töltötte a nyári szünetet, távol a szigorú bentlakásos iskolától. A németsege még rémisztőbb helyé tette a vurstlit Martin számára. Nem tudta, Christopher merre járt azon a délutánon, valószínűleg krikettezett a többi fiúval a bázisról. Martin látta a búcsút éjszaka, amikor a fények, a szagok és a kiabálás Bosch-festményre kíváncozó disztópikus látomást alkotott. Nappal már kevésbé tűnt fenyegetőnek, és a fejében hallotta az apja hangját – aki sajnos szokás szerint ordibált – (*Nézz szembe a félelmeiddel, fiam!*), úgyhogy kifizette a belépőt, majd óvatosan körbejárt a különféle látnivalók között. Valójában nem a vurstli atmoszférája, hanem a játékok rémisztették meg. Kisebb korában még a hintáktól is rosszul lett a játszótéren.

Aprópénzt keresett a zsebében, és vett egy *Kartoffelpuffert* az egyik büfénél. Nem sok szót értett németül, de a *Kartoffel* biztonságos választásnak tűnt. A bundája zsíros volt, és furcsán édes, ólomnehezen megülte a gyomrát, ezért az apja hangja a legrosszabb pillanatban szólalt meg

a fejében, épp akkor, amikor Martin elsétált egy hajót formázó hatalmas hinta előtt. Nem tudta, németül minek nevezik, de angolul kalózhajó volt.

A kalózhajó hatalmas, felfoghatatlan parabolát leírva emelkedett az ég felé, majd hullott alá, a rajta ülők rettegésteli sikolyai követték az ívét. A pusztá gondolata mélységes iszonyattal töltötte el Martin szívét, pláne az, hogy ott volt az orra előtt a maga kézzelfogható valójában, és már csak elvből is egy szemetesbe dobta a *Kartoffelpuffer* maradékát, kifizette a jegyet, és felszállt a hintára.

Az apja jött érte a civil Krankenhausba, hogy hazavigye. Kórházba szállították, miután ernyedten és félig eszméletlenül rátaláltak a kalózhajó padlóján. Nem lelki dolog miatt történt, semmi köze nem volt a bátorsághoz, hanem kiderült, hogy rendkívül érzékeny a gravitációs erőre. Az orvos, aki hazaengedte, hibátlan angolsággal közölte vele: – Ha megfogadod a tanácsomat, nem jelentkezel vadászpilótának.

Az apja egyenesen elsétált a kórházi ágya mellett, fel sem ismerte. Martin próbált integetni neki, de a férfi nem vette észre a takarót csapkodó erőtlen kézmozdulatait. Végül valamelyik nővér a fia ágyához irányította. Az apja egyenruhát viselt, teljesen elütött a kórházi közegtől. Martin fölé magasodva azt mondta: – Mint egy kis buzi. Szedd össze magad.

– Vannak dolgok, amiknek semmi köze a jellemgyengeséghez. Dolgok, amikkel az ember alkatilag képtelen megbirkózni – vont a tanulságot Martin. – És persze ez egy másik országban, egy másik életben történt.

– Pazar – mondta Dorothy.

- Kicsit *lapos* – morgott a mogorva fickó.
- Az eddigi életem is *lapos* – felelte Martin.

A kurzus utolsó órájára Dorothy hozott néhány üveg bort, pár csomag sós Ritz keksz és egy tömb vörös cheddar sajtot. A faluház konyhájából szereztek papírpoharakat és tányérokat. Dorothy felemelte a poharát, és azt mondta: – Hát, túléltek. – Amit Martin furcsa köszöntőnek velt. – Reméljük – folytatta a nő –, hogy a tavaszi kurzuson újra találkozunk. – Martin nem tudta eldönteni, hogy a karácsony közeledtétől, a faluház csillogó alufólia dekorációjától vagy egyszerűen a túlélés újdonságerejétől, de meghitt hangulat szállta meg őket. Még a mogorva fickó és az öngyilkos lány is átengedte magát az ünnep szellemiségének. Még több borosüveg és A4-es méretű szatyrok kerültek elő az emberek hátizsákjából, nem tudták biztosan, hogy lesz-e félévzáró „muri”, de felkészülten érkeztek.

Martin gyanította, hogy mindezek a hozományok, de legfőképp a bor hozzájárultak a meglepő fejleményhez, hogy másnap reggel Dorothy ágyában ébredt Kendalban.

A nő sápadt, puffadt arccal magára húzta a takarót. – Ne nézz rám. Egy madárijesztő vagyok ébredés után. – Valóban emlékeztetett kicsit a madárijesztőre, de persze Martin ezt sosem mondta volna a szemébe. Meg akarta kérdezni tőle, hogy hány éves, de gyanította, hogy azzal csak rontana a helyzeten.

Később, miután elköltöztek egy drága ebédet a Lake Windermere-re néző drága hotelben, amit Martin szerint mindketten kiérdemeltek, és nem csupán azért, mert túléltek a kurzust, a nő egy pohár kellemesen hús burgundival

köszöntőt mondott: – Tudod, Martin, te vagy az egyetlen az osztályban, aki úgy össze tud rakni egy mondatot, hogy attól nem akarom kurvára elhányni magam, már elnézést a stílusért. Írónak kellene lenned.

Martin arra számított, hogy a Honda sofőrje feltápaszkodik a földről, és keresni kezdi a tömegben, hogy ki merészelt hozzávágni egy hajítófegyvert. Martin próbált jellegtelen alaknak tűnni a sorban, úgy tenni, mintha nem létezne. Lehunyta a szemét. Az iskolában is így viselkedett, ha zaklatták, ragaszkodva az ősi, kétségbeesett varázslathoz – nem tudják megütni, ha nem látja őket. Elképzelte, hogy a Honda sofőrje felemelt baseballütővel megindul felé, és csak idő kérdése, hogy bekövetkezzen a puszító csapás.

Legnagyobb ámulatára, amikor kinyitotta a szemét, a fickó épp visszaszállt a kocsijába. Miközben elhajtott, a tömegből néhányan lassú kézmozdulatokkal megtapsolták. Martin nem tudta eldönteni, hogy a rosszallásukat fejezik ki a Honda sofőrjének viselkedését illetően, vagy a csalódottságukat, hogy nem tudta végigvinni, amit elkezdett. Bármelyik is legyen, ennek a közönségnek nehéz volt a kedvére tenni.

Martin letérdelt, és megkérdezte a Peugeot sofőrjét, hogy jól van-e, aztán udvariasan, de határozottan elhessegette a helyszínre érkező két rendőrnőt, és átvették az ügyet.

3

GLORIA NEM IGAZÁN LÁTTA, MI TÖRTÉNT. MIRE A PLETYKA végighaladt a soron, gyanította, hogy eltorzult, akár a sűgőpostás játékban: *Valakit megöltek*. – Biztos valaki előrefurakodott a sorban – közölte tárgyilagosan a mellette álló ideges Pammel. Gloria sztoikusán viselte a sorban állást, bosszantották azok az emberek, akik panaszkodtak és fészkelődtek, mintha a türelmetlenségük valamilyen módon kifejezné az egyéniségüket. A sorban állás olyan, akár az élet, pofa sutba, és el kell viselni. Kár, hogy a születésével lekéssett a második világháborúról, neki volt lelkierije elviselni a hosszas szenvedést, márpedig a háborús idők ezt kívánták az embertől. Gloria meglátása szerint a modern világban nem értékelik eléggé a sztoicizmust.

Értette, miért szolgált rá a halálra, aki előrébb furakszik a sorban. Ha rajta múlik, ő rövid úton rengeteg embert kivégzett volna – például akik szemeteltek az utcán: kétszer meggondolnák, hogy eldobják-e a csokipapírt, ha emiatt felhúzzhatják őket a legközelebbi lámpavasra. Gloria régebben ellenezte a halálbüntetést – emlékezett, hogy rövid egyetemista időszakában tiltakozott egy kivégzés ellen

valami távoli országban, amelyet a térképen sem talált volna meg –, de mostanra az érzései inkább az ellenkező irányba húztak.

Gloria szerette a szabályokat, a szabályok *Jó Dolgok* voltak. Szerette a szabályokat, amelyek megszabták, hogy tilos gyorsan hajtani és a záróvonalon parkolni, a szabályokat, amelyek megtiltották, hogy valaki szemeteljen vagy épületeket rongáljon. Már torkig volt azzal, hogy az emberek folyton a traffipaxokról és a parkolóőrökről panaszkodnak, mintha felmentés járna nekik. Fiatalabb korában sokat fantáziált szexről és szerelemről, arról, hogy tyúkokat és méheket tart, hogy magasabb, hogy egy fekete-fehér border collie-val szalad keresztül a mezőn. Most arról ábrándozott, hogy ő a kapuőr, kezében a végső főkönyvvvel várakozik, és kipipálja a színe elé járuló halottak nevét, majd egy biccentéssel beengedi vagy hüvelykujjának mozdulatával lefelé küldi őket. Nagyon banni fogja az összes, aki a buszmegállóban parkolt, vagy átment a gyalogátkelőknél a piroson, amikor Gloria lenéz rájuk a szemüvege felett, és arra kéri őket, hogy számoljanak el tetteikkel.

Pamet nem nevezte volna a barátjának, csak olyan régóta ismerte, hogy már meg sem próbálta lerázni. Pam Murdo Miller, Gloria férje legközelebbi barátjának felesége volt. Graham és Murdo ugyanabba az edinburghi iskolába járt, drága oktatásuk civilizált mázzal vont be alapvetően proosztó jellemüket. Mindketten sokkal gazdagabbak voltak, mint az iskolatársaik, amit Murdo letudott annyival, hogy: meg is látszik. Gloria szerint egyáltalán nem látszott meg, esetleg csak az, hogy kapzsibbak és kegyetlenebbek

a korábbi osztálytársaiknál. Graham egy építési vállalkozó (Hatter Házak) fia volt, és a karrierjét téglahordó saroglyák cipelésével kezdte apjának egy kisebb építkezésén. Mostanra multimilliomos ingatlanfejlesztő lett. Murdo apja egy kis vagyonőr céget igazgatott (Haven Security), és kidobóként kezdte a pályáját egy kocsmá ajtajában. Ma már egy nagy biztonságtechnikai vállalatot vezetett – klubok, kocsmák, focimeccsek, koncertek. Graham és Murdo számtalan közös üzleti érdekeltsége mostanra olyan területeket is érintett, amelyeknek csekély köze volt az építkezéshez vagy a vagyonvédelemhez, és megbeszéléseket igényelt Jersey-ben, a Kajmán- és a Virgin-szigeteken. Grahamnak annyi mindenben benne volt a keze, hogy kezdett kifogyni a végtagokból. – Egyik üzlet hozza a másikat – magyarázta Gloriának –, a pénz pénzt fial. – A gazdag gazdagabb lesz, a szegény szegényebb.

Graham és Murdo egyaránt tekintélyt parancsoló külsőségek között éltek – olyan házakban, amelyek túl nagyok voltak, a kocsijukat évente újabb modellre cserélték, de a feleségüket nem. Vakítóan fehér inget és kézzel készített cipőt hordtak, a májuk rossz volt, de a lelkiismeretük tiszta, ám öregedő irhájuk barbárokat rejtett.

– Meséltem már, hogy átfestettem a földszinti gardrób-szobát? – kérdezte Pam. – Kezeket festettem rá. Eleinte nem rajongtam az ötletért, de kezdem megszeretni.

– Hm – felelte Gloria. – Csodálatos.

Pam akart eljönni az ebédidőben tartott rádiófelvételre (*Edinburghi Alternatív Humortárlat*), és Gloria abban a reményben szegődött mellé, hogy hátha legalább az egyik komikus vicces lesz, bár nem voltak magasak az

elvárásai. Ellentétben azokkal az edinburghiakkal, akik az éves Fesztiválra a fekete halál eljöveteként tekintettek, Gloria meglehetősen élvezte a hangulatát, és szeretett néha beülni egy színielőadásra vagy egy koncertre a Queen's Hallban. A humoristákkal kapcsolatban már voltak kétségei.

– Hogy van Graham? – kérdezte Pam.

– Hát, tudod, milyen – felelte. Ezzel igazat mondott, Graham, az Graham marad, Gloria sem többet, sem kevesebbet nem állíthatott a férjéről.

– Ott egy rendőrköcsi – jegyezte meg Pam, és lábujj-hegyre állt, hogy jobban lássa. – Egy férfi fekszik a földön. Halottnak tűnik. – Hangjából kihallatszott az izgatottság.

Gloria mostanában rászokott, hogy sokat gondolkodik a halálon. A nővérét az év elején vesztette el, és pár héttel ezelőtt kapott egy levelet egy régi iskolatársától, amely arról tájékoztatta, hogy a baráti társaságuk egyik tagja a közelmúltban elvesztette a küzdelmet a rákkal szemben. Az üzenet – „Jill múlt héten meghalt. Ő az első közülünk!” – indokolatlanul derűsnek hatott. Gloria ötvenkilenc éves volt, és elgondolkodott rajta, melyikük fog utoljára meghalni, és olyan-e ez, mint egy verseny.

– Rendőrnök – csiripelte Pam boldogan.

Egy mentőautó furakodott keresztül óvatosan a tömegben. A sor közben tempósan haladt, úgyhogy már látták a rendőrköcsit. Az egyik rendőrnő ráivallt a tömegre, hogy ne menjenek be a színházba, hanem maradjanak, ahol vannak, mert fel fogja venni a vallomásukat az „incidensről”. A tömeg nem zavartatta magát, és továbbra is lassan araszolt befelé a rendezvény helyszínére.

Gloria egy északi városban nőtt fel. Larry, az apja, aki morózus, ugyanakkor lelkiismeretes férfi volt, ajtótól ajtóig járva biztosításokat értékesített olyan emberek számára, akik ezt alig engedhették meg maguknak. Gloria gyanította, hogy az ilyesmi már nem szokás. A múltja mindenestül antik különlegességnek tűnt – egy virtuális térnek, amelyet újraalkotott a jövő múzeuma. Amikor otthon volt, és nem az őszöreg aktatáskáját cipelte egyik barátságtalan ajtótól a másikig, az apja a kandalló előtt üldögélve töltötte az idejét, falta a detektívregényeket, miközben visszafogottan sört kortyolgatott egy háromdecis korsóból. Az anyja, Thelma részmunkaidőben dolgozott a helyi gyógyszertárban. A munkához térd alá érő fehér köpenyt viselt, mint az orvosok, amit egy pár hatalmas aranyozott gyöngy fülbevalóval ellensúlyozott. Azt állította, hogy gyógyszerészként hozzáfér az emberek legintimebb titkaihoz, de amennyire a fiatal Gloria meg tudta állapítani, ideje nagy részét azzal töltötte, hogy talpbetéteket és vattát adott el; a munkája akkor volt a legizgalmasabb, amikor karácsony idején girlandokkal és Yardley ajándékdobozokkal díszítette fel a kirakatot.

Gloria szülei szürke, fásult életet éltek, amelyet az aranyozott gyöngy fülbevalók és a detektívregények olvasása volt hivatott némileg feldobni. Gloria úgy képzelte, hogy az ő élete egészen más lesz – hogy dicsőséges dolgok fognak történni vele (mint azt a neve is sugallta), hogy kívülből ragyogni fog, és olyan fénycsóvát húz maga után, akár egy üstökös. Mindez nem következett be.

Beryl és Jock, Graham szülei nem különböztek nagyban Gloria felmenőitől. Több pénzük volt ugyan, és feljebb

jártak a társadalmi ranglétrán, de valahogy ugyanolyan keveset vártak az élettől. Egy kellemes edinburghi családi házban éltek Corstorphine-ben, és Jocknak volt egy viszonylag jól menő építkezési cége, amely tisztességes megélhetést biztosított. Graham egy évig építőmérnöknek tanult a Napier Egyetemen („kurva időpocsékolás”), mielőtt be-
szállt az apja üzletébe. Egy évtizeden belül saját tárgyalóterme volt a saját hatalmas birodalmában, a Hatter Házakban. *Valódi otthonok valódi embereknek* – a szlogent Gloria találta ki évekkel ezelőtt, de most azt kívánta, bár ne tette volna.

Edinburghban házasodtak össze, nem pedig Gloria szülővárosában (ő az egyetem miatt élt Edinburghban), a szülei egy olcsó egynapos retúrjeggyel érkeztek, és a torta felvágása után rögtön távoztak is. Graham anyjának karácsonyi tortáját alakították át sebtében az esküvőhöz. Beryl minden év szeptemberében elkészítette a tortát, majd fehér vászonba pólyálva a kamrában érlelte, minden héten gyengéden kibontva és egy korty konyakkal megszentelve. Mire beköszöntött a karácsony, a fehér szövet mahagónibarnára színeződött. Beryl aggodalmaskodott amiatt, hogy az esküvőhöz használják a tortát, mivel még messze volt a karácsony (október végén házasodtak össze), de jó képet vágott hozzá, és szokásának megfelelően bevonta marcipánnal és glazúrral, a tetejét díszítő hóember helyére pedig műanyag menyasszony és vőlegény került, akik nem túl meggyőzően keringőztek. Glóriát mindenki várandósnak hitte (nem volt az), mintha Graham csakis emiatt vette volna feleségül.

Talán az zavarta össze a szüleiket, hogy úgy döntöttek, a közjegyzői irodában házasodnak össze. – Pedig nem is

vagyunk keresztények, Gloria – mondta Graham, és nem hazudott. Graham agresszívan ateista volt, Gloria pedig – negyedrészt leedsi zsidó, negyedrészt ír katolikus, akit egy West Yorkshire-i baptista nevelt – passzív agnosztikus, de mivel valami jobbra vágott, a „Skót Egyház”-at írta be a kórház betegfelvételi lapjára, amikor két éve magán-ellátásban a Murrayfieldben levették a begyulladt bütykét. Ha mégis elképzelte, akkor egy körvonalazatlan entitásnak látta Istent, amely a bal válla felett lébecol, akár egy idegesítő papagáj.

Valamikor régen Gloria egy bárszéken ült egy kocsmában az edinburghi IV. György hídnál, kihívóan rövid miniszoknyában (mai szemmel hihetetlen), szégyenlősen szívott egy szál Embassyt, narancsos ginkoktélt ivott, és remélte, hogy csinosan néz ki, miközben körülötte a diákok hevesen vitatkoztak a marxizmusról. Tim, az akkori barátja – egy afrofrizurás nyurga fehér srác, pedig még nem is jött divatba az afró – volt a csapat egy hangadója, a kezével hadonászott, akárhányszor kimondta, hogy *áru csere* vagy *a többletérték aránya*, miközben Gloria a narancsos ginkoktélját kortyolgatta, és bölcsen bólogatott, remélve, senki sem várja el tőle, hogy hozzászóljon, mert halványlila gőze sem volt, miről beszélnek. Második éve hallgatott történelmet az egyetemen, bár egykedvű álmodozóként semmibe vette a politikát (az arbroathi nyilatkozatot és a labdaházi esküt) a romantikáért cserébe (Rob Roy, Marie-Antoinette), amivel nem lopta be magát oktatói szívébe.

Már nem is emlékezett Tim családnevére, csak a nagy hajfelhőjére, amely olyan volt, akár a pitypang pihéi. Tim kijelentette, hogy a társaságban most már mind a munkás-

osztályhoz tartoznak. Gloria a homlokát ráncolta, mert nem akart a munkásosztályhoz tartozni, de körülötte mindenki egyetértően mormogott – bár senki sem volt köztük, aki ne orvos, ügyvéd vagy üzletember sarja lett volna –, amikor valaki hangosan megjegyezte: – Ez marhaság. Sehol sem lennétek a kapitalizmus nélkül, a kapitalizmus mentette meg az emberiséget. – Ő volt Graham.

Birkabőr kabátot viselt, amelyet a használtautó-kereskedők hordanak, és itta a sörét a kocsmában egyik sarkában. Férfinak tűnt, pedig még be sem töltötte a huszonötöt, utólag belegondolva még ott volt a tojáshéj a fenekén. Aztán lehúzta a sörét, és Gloriához fordult: – Jössz? –, mire ő leszállt a bárszékről, és követte Grahamet, akár egy kiskutya, mert olyan erősnek és vonzónak hatott a pity-panghajú srácokhoz képest.

És most az egész a végéhez közeledett. Tegnap a Csalásellenes Ügyosztály tett egy váratlan, de udvarias látogatást a Hatter Házak központi irodájában a Queensferry Roadon, és most Graham attól tartott, hogy minden zavaros ügylete napvilágra kerül. Későn ért haza, rossz bőrben volt, húzóra megivott egy dupla Macallant, aztán lerogyott a kanapéra, és úgy meredt a televízióra, akár egy vak ember. Gloria egy szelet báránybordát süített neki maradék burgonyával, és megkérdezte: – Szóval megtalálták a titkos könyvelésed? – Mire a férfi komoran felnevetett: – Sosem találják meg a titkaimat, Gloria –, de harminckilenc év után először a nő úgy érezte, hogy a szavai nélkülözik a magabiztosságot. A sarkában voltak, és ezt Graham is tudta.

A rét tette ezt vele. Megvásárolt egy zöldövezeti területet, amelyre még nem adtak ki építési engedélyt. Olcsón

szerezte a földet – egy földdarab építési engedély nélkül elvégre csak egy rét –, de aztán csiribí-csiribá, hat hónappal később lett engedély, és most két-, három- és négyszobás „családi otthonokból” álló förtelmes lakópark épült a város északkeleti szélén.

Mindez csupán a várostervezési hivatal egyik munkatársának juttatott csinos kis összegbe került – Graham már ezerszer végzett ilyen ügyletet, úgy fogalmazott, „meggyorsítja az eljárást”. Graham szempontjából ez apróságnak számított, a korrupciója sokkal szélesebb körű, mélyebb és jelentősebb volt, mint egy zöldterület a város szélén. De a nagy emberek gyakran apróságokon buknak el.

Miután a mentő a Peugeot sofőrjével együtt elhajtott, a rendőrök elkezdték felvenni a tanúvallomásokat a bámészkodóktól. – Reméljük, hogy a biztonsági kamerák rögzítettek valamit – mondta az egyikük, és egy kamerára mutatott magasan a falon, amit Gloria nem vett észre. Tetszett neki a gondolat, hogy az embereket mindig mindenhol kamerák figyelik. Tavaly Graham beszereltetett egy korszerű biztonsági rendszert az otthonukba – kamerákat, infravörös érzékelőket, pánikgombokat és jó ég tudja, még micsodát. Gloria hálás volt a hasznos kis robotoknak, amelyek fürkész szemükkel járőröztek a kertjében. Valaha az Úr tekintete követte az embereket, most a kamerák lencséje.

– Láttam egy kutyát – mondta Pam, szégyenlősen beleborzolva barackárnyalatú hajába.

– A kutyára mindenki emlékszik – sóhajtott a rendőr-nő. – Többen nagyon pontos leírást adtak a kutyáról, de

a Honda sofőrje a beszámolók szerint „sötét hajú”, „szőke”, „magas”, „alacsony”, „sovány”, „túlsúlyos”, „a húszas éveiben jár”, „ötven körüli”. Senki sem írta fel a kocsija rendszámát, pedig azt hinné az ember, hogy valakinek eszébe jutott.

– Való igaz – értett egyet Gloria. – Azt hinnénk.

Mostanra elkéstek a BBC rádiófelvételéről. Pam élvezte, hogy komikum helyett dráma szórakoztatja őket.

– És csütörtökön a könyvfesztiválra is megyek. Biztos nincs kedved jönni? – Pam rajongott valami krimiíróért, aki felolvasott a könyvfesztiválon. Gloria nem volt oda a bűnügyi irodalomért. Kiszívta az életet az apjából, ráadásul van elég bűn a világban, minek gyarapítani, még ha kitalációkkal is?

– Csak egy kis menekülés a valóságtól – védekezett Pam.

Gloria úgy gondolta, ha valaki menekülni akar a valóságtól, akkor szálljon be egy kocsiba, és hajtson el. Még mindig az *Anne otthonra talál* volt a kedvenc könyve, mert gyerekkorában megmutatott neki egy olyan életformát, amely idealizált ugyan, mégsem elérhetetlen.

– Beülhetnénk valahova egy finom csésze teára – vetette fel Pam, de Gloria kimentette magát:

– Dolgom van otthon. – Mire Pam azt kérdezte:

– Miféle dolgod?

– Mindenféle – felelte Gloria. Részt vett egy eBay-liciten két staffordshire-agár szobrocskáért, ami két óra múlva zárul, és ott akart lenni a végén.

– Egek, micsoda titkolózó nőszemély vagy te, Gloria.

– Egyáltalán nem vagyok az – felelte.